

สมุดปกขาว

“ปัญหาและข้อเท็จจริงของร่างพ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ”

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

นำเสนอโดย

ภาคียาสูบ

สมาคมผู้เพาะปลูก ผู้บ่ม ผู้ค้าใบยาสูบภาคเหนือ

(เชียงใหม่ เชียงราย พะเยาแพร่ น่าน ลำปาง แม่ฮ่องสอน ลำพูน)

สมาคมพัฒนาชาวไร่บ่มเองจังหวัดเชียงใหม่

สมาคมชาวไร่ยาสูบเบอร์เลย์จังหวัดสุโขทัย

สมาคมชาวไร่ยาสูบเบอร์เลย์จังหวัดเพชรบูรณ์

เครือข่ายชาวไร่ยาสูบภาคอีสาน

สมาคมการค้ายาสูบไทย

สมาคมผู้ประกอบการค้ายาสูบไทย

สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจยาสูบ

ความจำเป็นที่ต้องมีสมุดปกขาว “ภาคียาสูบ”

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555 กระทรวงสาธารณสุขได้พยายามในการผลักดันร่างกฎหมายควบคุมยาสูบฉบับใหม่ ซึ่งปัจจุบันรู้จักกันในชื่อกฎหมายว่า “ร่างพ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ” โดยกรมควบคุมโรค สังกัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ยกร่าง ทั้งนี้ฝ่ายรณรงค์ต่อต้านยาสูบที่เข้าไปมีบทบาทในกรมควบคุมโรคและอยู่ในคณะผู้จัดทำร่างฯ นั้นได้อ้างเหตุผลของการปกป้องเยาวชนเป็นหลัก แต่ในความเป็นจริง

- ร่างกฎหมายดังกล่าวมีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องเด็กและเยาวชนโดยตรงเพียง 1-2 มาตรา
- มีมาตรการที่ลดรอนสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับยาสูบเป็นจำนวนมาก
- ให้อำนาจกับข้าราชการประจำและฝ่ายรณรงค์หรือเอ็นจีโอในการออกกฎหมายควบคุมยาสูบแต่ฝ่ายเดียว
- ไม่มีหลักฐานที่เป็นที่ยอมรับและได้รับการพิสูจน์ว่ามาตรการเหล่านี้จะช่วยลดหรือเกี่ยวข้องกับการลดการบริโภคยาสูบแต่อย่างใด
- หลายบทบัญญัติในร่างฯ มีความสุดโต่งและจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนในหมู่กว้างที่อยู่ในอุตสาหกรรมยาสูบตั้งแต่นั้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

ทั้งหมดนี้จึงเป็นที่มาของการรณรงค์แสดงความคิดเห็นเพื่อคัดค้านร่างพ.ร.บ. ที่ไม่เป็นธรรมฉบับนี้มาตั้งแต่เริ่มต้นการยกร่างดังกล่าวในนามของ “กลุ่มภาคียาสูบ” อันประกอบด้วยสมาคมชาวไร่ยาสูบทั่วประเทศ สมาคมผู้บ่มใบยาและสมาคมผู้ค้าปลีก-ส่งยาสูบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระนั้น เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 กระทรวงสาธารณสุขได้ออกมาประกาศผ่านสื่อมวลชนเพื่อผลักดันร่างดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติทั้งที่มีเรื่องจำเป็นเร่งด่วน ทั้งที่กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบและภาคียาสูบยังไม่ได้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นต่อร่างดังกล่าว อีกทั้งกลุ่มภาคียังถูกกีดกันออกจากเวทีในการพูดคุยถกเถียงเนื้อหาในร่างฯ อย่างสิ้นเชิง ยิ่งไปกว่านั้นกลุ่มเอ็นจีโอด้านบุหรี่ได้พยายามบ่อนทำลายความน่าเชื่อถือของผู้ที่มีความคิดเห็นแย้งในร่างดังกล่าว โดยใช้ข้อกล่าวหาที่ว่าเอ็นจีโออื่นอยู่เบื้องหลังการต่อต้านหยุดยั้งร่างพ.ร.บ. และคอยบงการกลุ่มผู้คัดค้านเพื่อเบี่ยงเบนประเด็นความสนใจของสาธารณชนและผู้มีอำนาจออกกฎหมายออกไปจากเนื้อหาของร่างพ.ร.บ. ที่มีความสุดโต่งและลดรอนสิทธิของผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสังคมเป็นอย่างมาก

สมุดปกขาวของภาคียาสูบจึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อชี้แจงถึงปัญหาและข้อเท็จจริงของร่างพ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบและอธิบายถึงสาเหตุที่ภาคีต้องออกมาแสดงจุดยืนในการคัดค้านร่างกฎหมายฉบับนี้และเรียกร้องให้ผู้มีอำนาจยับยั้งหรือชะลอการผ่านร่างดังกล่าวและเปิดโอกาสให้ภาคีและผู้ได้รับผลกระทบเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง อีกทั้งยังเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและรอบด้านของสังคมไทยเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐบาล รวมถึงสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้มีกฎหมายยาสูบที่มีประสิทธิภาพแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และมีความเป็นธรรมยั่งยืนอย่างแท้จริง – ภาคียาสูบ

9 เหตุผลที่รัฐบาลไม่ควรผ่านร่าง พ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

1. ร่าง พ.ร.บ. มีมาตรการต่างๆ ที่มีความ “สุดโต่ง” ละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบกิจการของผู้เกี่ยวข้อง ไม่คำนึงถึงความเป็นจริงของการประกอบธุรกิจ รวมถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคม เช่น มาตรการห้ามร้านค้าแข่งขายต้องขายทิ้งของ ไม่อนุญาตให้แสดงผลิตภัณฑ์ที่จุดขาย การบังคับให้ซองบุหรี่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด กำหนดสถานที่และระยะห่างจากสถานที่ที่ไม่ให้ขายบุหรี่ กำหนดวิธีการแสดงราคา การจำกัดการติดต่อกับภาครัฐ ฯลฯ
2. ร่าง พ.ร.บ. มีข้อบกพร่องมากมาย เขียนด้วยถ้อยคำที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน ก้าวกวม ทำให้เกิดการถกเถียงในการตีความ เช่น คำว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจยาสูบ หรือคำนิยามของคำว่า การสื่อสารการตลาด
3. ร่าง พ.ร.บ. มีลักษณะควบคุมการค้าและการประกอบอาชีพที่ สุดโต่ง ได้อำพรางวัตถุประสงค์ที่แท้จริงที่ต้องการทำลายอุตสาหกรรมยาสูบ โดยอ้างถึงเหตุผลปกป้องเยาวชน แต่มีเพียงไม่กี่มาตราที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนโดยตรง
4. ร่าง พ.ร.บ. ให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎหมายลูกภายหลังตามดุลพินิจเป็นจำนวนมากโดยไม่ต้องผ่านคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา และเปิดโอกาสให้ฝ่ายรณรงค์เข้าไปควบคุมการออกกฎหมายซึ่งขัดกับหลักกฎหมายที่ดี
5. ร่าง พ.ร.บ. ขัดแย้งกับกฎหมายของหน่วยงานรัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลังและกระทรวงพาณิชย์ เช่น การให้อำนาจกฎหมายนี้เหนือกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา การกำหนดสถานที่ห้ามขาย
6. ร่าง พ.ร.บ. มีความเสี่ยงที่จะทำให้ประเทศไทยละเมิดกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การฟ้องร้องระดับโลกและทำให้ไทยเป็นประเทศคู่ค้าที่ไม่น่าไว้วางใจ เช่น การบังคับใช้ซองบุหรี่แบบเรียบที่ละเมิดสิทธิในการใช้เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนของผู้ประกอบการ
7. ร่าง พ.ร.บ. ส่งผลกระทบต่อคนในหมู่กว้าง อันได้แก่ ชาวไร่ยาสูบกว่า 52,000 ครัวเรือนในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลางตอนบน แรงงานที่เกี่ยวข้องในภาคเกษตรยาสูบอีกกว่า 400,000 ราย ร้านค้าปลีกที่มีใบอนุญาตจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ 500,000 รายทั่วประเทศ โรงงานยาสูบกระทรวงการคลัง ผู้ประกอบการและนำเข้า
8. กระบวนการจัดทำร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวไม่มีความโปร่งใส กีดกันการมีส่วนร่วมเห็นได้ชัดจากการจัดทำประชาพิจารณ์ที่ดำเนินการโดยกระทรวงสาธารณสุขและมีการผูกขาดเวทีแสดงความคิดเห็นและนำเครือข่ายภาคีสาธารณสุขมากัดดันผู้เข้าร่วมประชุมทำให้กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงไม่ได้รับโอกาสให้มีการนำเสนอความเห็นและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำร่าง
9. ฝ่ายรณรงค์มีการกล่าวอ้างที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงถึงความจำเป็นในการออกกฎหมายโดยอ้างว่าต้องปฏิบัติตามพันธะผูกพันในกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบโลกขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control หรือ FCTC) ทั้งที่กรอบอนุสัญญาฯ ให้แต่ละประเทศนำมาตรการไปปรับใช้ตามความเหมาะสมตามบริบทของกฎหมายภายในประเทศและสภาพเศรษฐกิจสังคม

สถานการณ์ด้านการควบคุมบุหรี่ของประเทศไทยในปัจจุบัน

- ปัจจุบันประเทศไทยมีพ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีข้อกำหนดทางกฎหมายที่เข้มงวดที่สุดในลำดับต้นๆ ของโลกและเกินคำแนะนำของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกอยู่แล้ว
- แนวโน้มของฝ่ายรณรงค์ คือ มุ่งเน้นในการออกกฎหมายใหม่มากขึ้นเรื่อยๆ แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด คือ ลดการบริโภค โดยสธ. ได้ออกมาตรการบังคับใช้ต่างๆ มากมายถึง 48 ฉบับในระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา แต่จำนวนผู้สูบบุหรี่ยังคงอยู่ที่ประมาณ 11 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2556 เทียบกับประมาณ 12 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2534¹
- ปัญหาที่แท้จริงในการควบคุมยาสูบประเทศไทย คือ เรื่องของการบังคับใช้ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่ความจำเป็นที่ต้องมาออกกฎหมายบังคับใช้จำนวนมาก
- ข้อจำกัดและมาตรการที่ฝ่ายรณรงค์ผลักดันเป็นมาตรการที่รุนแรงและเปิดโอกาสให้ธุรกิจผิดกฎหมายทั้งบุหรี่ปลอมและบุหรี่นิภาซีทะลักเข้าสู่ประเทศ รวมถึงการหนีไปหาผลิตภัณฑ์ในตลาดมืดของผู้บริโภคซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะขัดกับวัตถุประสงค์ในการลดการบริโภคยาสูบโดยสิ้นเชิง

ตอบข้อโต้แย้งในการเร่งผลักดัน และข้อเท็จจริง

ข้อโต้แย้งจากฝ่ายรณรงค์	ข้อเท็จจริง
ร่างพ.ร.บ. ใหม่จะมีผลทำให้จำนวนเยาวชนชายใหม่ที่เสพติดบุหรี่ลดลง โดยใช้มาตรการเพิ่มอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อจาก 18 ปี เป็น 20 ปี และมีความริบเร่งต้องดำเนินการเพราะเป็นเรื่องเร่งด่วน	<ul style="list-style-type: none"> • กลุ่มภาคีเห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ในการปกป้องเยาวชน • ในร่างพ.ร.บ. ที่นำเสนอโดยสธ. นั้นมีเพียงไม่กี่ มาตราที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนโดยตรง อาทิ การเพิ่มอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อเป็น 20 ปี (จากเดิม 18 ปี) การห้ามขายทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะเห็นว่ามาตรการนั้นขัดแย้งกันอยู่ หากกฎหมายกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อแล้ว เพราะเหตุใดต้องเข้ามาควบคุมวิธีการขายของร้านค้าปลีก • มาตรการอื่นๆ ที่เป็นเนื้อหาส่วนใหญ่ในร่างพ.ร.บ. มุ่งเน้นในการควบคุม สร้างข้อจำกัดและลดรอนสิทธิในการประกอบอาชีพโดยสุจริตของผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยาสูบทั้งหมด โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับการปกป้องเยาวชนตามที่กล่าวอ้าง
รัฐบาลสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ได้มากขึ้น	มาตรการที่กล่าวอ้างไม่มีหลักฐานพิสูจน์มารองรับเรื่องประสิทธิภาพในการลดการบริโภค เป็นเพียงการคิดคำนวณ

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

	<p>จากตัวเลขที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์และคาดการณ์ข้อมูลมากกว่านั้น ในทางตรงกันข้าม มาตรการเหล่านี้อาจไม่ได้สัดส่วนและกลับเป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้ประกอบการ และยังคงก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายจำนวนมากสำหรับรัฐบาลในกรณีที่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากเนื้อหาของพ.ร.บ.นี้ขัดต่อกฎหมาย กฎระเบียบ และความตกลงต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ</p>
<p>ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายควบคุมยาสูบให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศโดยให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมการบริโภคยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● กรอบอนุสัญญา FCTC เป็นข้อตกลงที่ประเทศภาคีได้ลงนามไว้ แม้ว่ากรอบอนุฯ จะแนะนำให้ภาคีดำเนินการตาม แต่ไม่ได้กำหนดบทลงโทษประเทศที่ลงนามใดๆ เนื่องจากกรอบอนุฯ ได้เขียนไว้อย่างชัดเจนว่าให้ภาคีสมาชิกมีอำนาจอธิปไตยในการพิจารณาถึงบริบทสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตนในการปรับใช้มาตรการต่างๆ ● รายละเอียดของแนวทางที่ FCTC ได้ให้คำแนะนำเอาไว้ในกฎหมายควบคุมยาสูบของประเทศไทยในปัจจุบันได้ทำตามอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น การควบคุมสารต่างๆ ที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ การบรรจุหีบห่อ และติดป้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ การห้ามการโฆษณา และการส่งเสริมการขาย ฯลฯ
<p>ฝ่ายรณรงค์อ้างว่าไม่สามารถปรึกษาหรือพูดคุยกับผู้มีส่วนได้เสียในอุตสาหกรรมได้ในระหว่างการจัดทำร่างฯ เนื่องจากมีพันธกิจมาตรา 5.3 ของกรอบอนุสัญญา FCTC ที่ห้ามการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ที่อยู่ในธุรกิจยาสูบ</p>	<p>คำกล่าวนี้เป็นกรกล่าวอ้างที่ผิดจากข้อเท็จจริงเป็นอย่างมาก มาตรา 5.3 ของกรอบอนุสัญญาฯ กำหนดเพียงว่ารูปแบบและวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและอุตสาหกรรมนั้นต้องเป็นไปอย่างโปร่งใสและเปิดเผย ไม่ได้มีส่วนใดกล่าวว่ามีห้ามมิให้มีการติดต่อแต่อย่างใด</p>
<p>ร่างพ.ร.บ. นี้จะไม่กระทบต่อกลุ่มชาวไร่ยาสูบเพราะไม่มีมาตรการใดๆ เกี่ยวข้องกับการปลูกยาสูบหรือการขาย อีกทั้งกว่าร้อยละ 60 ของเกษตรกรไทยปลูกใบยาเพื่อการส่งออก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● วัตถุประสงค์หลักของกฎหมายฉบับนี้เพื่อการควบคุมและลดการบริโภคยาสูบ การออกมาตรการที่สุดไถ่ และเขียนขึ้นมาโดยขาดความเข้าใจในกระบวนการอุตสาหกรรมย่อมมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมตั้งแต่นั้น

	<p>น้ำของการผลิต (ชาวไร่ยาสูบและแรงงานเกี่ยวข้อง) ไปยังปลายน้ำ (ร้านค้าปลีก) อย่างเล็ยงไม่ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เกษตรกรชาวไร่ยาสูบในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 52,000 ครอบครัวทั่วประเทศทั้งทางภาคเหนือ ภาคอีสานและภาคกลางตอนบนและเป็นชาวไร่ที่เพาะปลูกใบยาเพื่อส่งขายให้กับโรงงานยาสูบเพื่อการผลิตในประเทศ ส่วนใบยาที่เหลือคือการส่งออก โดยจากข้อมูลฤดูกาลเพาะปลูกยาสูบ ปี 2556/2557 ยอดการรับซื้อใบยาเพื่อการผลิตในประเทศของใบยาสูบทั้ง 3 สายพันธุ์อยู่ที่ 65.95 ล้านกิโลกรัม โดยแบ่งเป็นสัดส่วนการส่งออกต่างประเทศที่ 11.56 ล้านกิโลกรัม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.53 แต่กลุ่มรณรงค์มีความพยายามบิดเบือนตัวเลขและกล่าวว่าชาวไร่จะไม่ได้รับผลกระทบ เพราะไปส่งขายใบยาออกต่างประเทศ ซึ่งความเป็นจริง ชาวไร่ยาสูบเพาะปลูกและส่งขายให้กับโรงงานยาสูบมากกว่าสัดส่วนการส่งออก ฉะนั้นมาตรการสุดโต่งในร่างฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาวไร่แน่นอน ● นอกจากเกษตรกรยาสูบยังมีภาคแรงงานที่เกี่ยวข้องกว่า 400,000 รายในกระบวนการทั้งแรงงานในไร่ ขั้นตอนเก็บเกี่ยว การร้อยใบยา การบ่ม ฯลฯ
<p>กลุ่มผู้แสดงความไม่เห็นด้วยและคัดค้าน ทั้งชาวไร่ยาสูบและร้านค้าปลีกถูกบริษัทยาสูบบิดเบือนข้อเท็จจริงและใช้เป็น “องค์กร” บังหน้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นการเบี่ยงเบนประเด็นโดยพยายามปิดกั้นการพูดถึงเนื้อหาที่สุดโต่งและพยายามปกปิดถึงข้อบกพร่องของร่างที่สะท้อนให้เห็นถึง “นโยบายที่ล้มเหลวของสธ.” ที่เป็นปัญหาที่แท้จริง ● อีกทั้งยังเป็นการไม่เคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็น การดำเนินการของสมาคมต่างๆ ในภาคยาสูบเป็นไปด้วยความโปร่งใสและมีการรับสมัครสมาชิกจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็มีนโยบายเผยแพร่ข้อมูลเรื่องสมาชิกของหน่วยงานและการให้การสนับสนุนในกิจกรรมของสมาคมในการดำเนินงานด้าน

	<p>ต่างๆ เป็นปกติ เช่นเดียวกับสมาคมการค้าหรือองค์กรเฉพาะทางอื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มบรรณคดีมีความพยายามอย่างเป็นระบบในการผูกโยงเรื่องราวทำให้สาธารณชนเข้าใจว่า หน่วยงานที่ออกมาต่อต้านนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือ การทำให้ความพยายามในการแสดงความเห็นของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบเป็นเรื่องที่มีเลศนัยและไม่ชอบมาพากลนั้นและเป็นการการพยายาม “ดิศเครดิติ” เสียยัดค้านร่าง พ.ร.บ.มากกว่า
<p>ขณะนี้หลายประเทศต่างออกกฎหมายควบคุมยาสูบต่างๆ โดยเฉพาะ การห้ามแบ่งขาย รวมถึงมาตรการที่บังคับใช้ในร้านค้าปลีกต่างๆ ประเทศไทยก็ควรจะดำเนินการตามด้วย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเทศไทยมีกฎหมายยาสูบที่เข้มงวดอันดับต้นๆ ของโลก ไม่ว่าจะเป็นการประกาศใช้ภาพคำเตือนสุขภาพบนซองร้อยละ 85 ซึ่งเป็นสิ่งที่สธ. กล่าวไว้ “ใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก” โดยอ้างว่าจะเป็นการช่วยลดการดึงดูดในหมู่เยาวชนและลดการบริโภคยาสูบ เป็นเรื่องที่น่าเข้าใจได้ไม่ยากว่า ฝ่ายบรรณคดีมีความทะเยอทะยานที่จะก้าวขึ้นเป็นผู้นำด้านกฎระเบียบยาสูบของโลก โดยไม่สนใจว่ามาตรการเหล่านั้นจะสร้างความขัดแย้ง รวมถึงกระทบและสร้างภาระให้กับร้านค้าหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องอย่างไร ● จากผลสำรวจความคิดเห็นร้านค้าปลีก 1,011 รายทั่วประเทศ² กว่าร้อยละ 79 ของร้านค้าปลีกโชห่วยเชื่อมั่นว่ามาตรการต่างๆ ในร่างพ.ร.บ.ฉบับนี้ รวมถึงมาตรการห้ามการแบ่งขายจะส่งผลกระทบและสร้างความเสียหายให้แก่ธุรกิจของพวกเขาอย่างแน่นอนเพราะรายได้ของร้านค้ามาจากการแบ่งขายเป็นหลัก ● อีกทั้งการห้ามแบ่งขายนั้นยังเป็นการปิดโอกาสของผู้บริโภคที่ต้องการเลิกบุหรี่และไม่ต้องการที่จะซื้อทั้งซองเนื่องจากมีปริมาณที่มากเกินไป
<p>มาตรการต่างๆ ในร่างพ.ร.บ. ไม่ขัดต่อกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแต่อย่างใด</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO) ซึ่งมีภาระ

² ข้อมูลเมื่อตุลาคม 2557 จากแบบสำรวจความคิดเห็นร้านค้าปลีกขนาดเล็ก (โชห่วย) 1,011 รายทั่วประเทศต่อร่างพ.ร.บ.ควบคุมยาสูบฉบับใหม่จัดทำโดยนิคัา โพลล์และสมาคมการค้ายาสูบไทย

	<p>ผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด อีกทั้ง WTO ยังสามารถกำหนดมาตรการว่าบาตรทางการค้าใดๆ ต่อประเทศคู่ค้าที่ไม่ปฏิบัติตามหากมีการร้องเรียนและมีการพิสูจน์ว่าผิดจริง</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มธุรกิจและสภาหอการค้าระหว่างประเทศไม่ว่าจะเป็นหอการค้าอเมริกันแห่งประเทศไทย สภาธุรกิจอเมริกัน-อาเซียน สภาหอการค้าอเมริกันแห่งสหรัฐฯ รวมถึงหน่วยงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา อาทิ สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทยได้เคยส่งจดหมายท้วงติงและแสดงความห่วงใยในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการห้ามใช้เครื่องหมายทางการค้าและตราสินค้าบนซองบุหรี่ที่มีการบรรจุไว้ในร่างพ.ร.บ. นี้ด้วยเนื่องจากจะก่อให้เกิดข้อโต้แย้งทางการค้าและนำมาซึ่งปัญหาการร้องเรียนการละเมิดสิทธิในการค้าในเวทีระดับนานาชาติได้
--	--

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับคำกล่าวอ้างของฝ่ายรณรงค์ในการผลักดันร่างพ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

1. ข้ออ้างพันธะสัญญาผูกพันจากกรอบอนุสัญญา FCTC

- ภาครัฐจะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนจะขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะใดๆ ที่ออกมาจากเวที FCTC เนื่องจากหลายๆ มาตรการนั้นมีความสุดโต่งและมักจะอ้างผลด้านสุขภาพที่ปราศจากหลักฐานและข้อมูลวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่เพียงพอมารองรับ
- FCTC ยังคงเป็นเวทีนโยบายสาธารณะที่ก่อให้เกิดคำถามมากมายในด้านวัตถุประสงค์ที่แท้จริงและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เรื่องนี้เห็นได้ตั้งแต่ตัวแทนของผู้ร่วมเข้าประชุมในการกำหนดทิศทางนโยบายว่ามักจะมีแต่เอ็นจีโอและบุคคลผู้ทรงอิทธิพลในแวดวงการควบคุมยาสูบ จึงเป็นเหตุผลว่านโยบายที่ออกมาเหล่านั้นหลายๆ อย่างขาดความสมดุล
- เวทีประชุมของกรอบอนุสัญญาฯ นี้จะมีการจัดประชุมภาคีสมาชิกกันทุกๆ สองปีที่เราเรียกว่า Conference of Parties (COP) และมีหน่วยงานควบคุมยาสูบจากทั่วโลกเข้าร่วมประชุม โดยการประชุมครั้งล่าสุดซึ่งเป็นครั้งที่หกเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม 2557 ที่ผ่านมาก็ที่กรุงมอสโก ประเทศรัสเซียซึ่งมีการรายงานในสื่อต่างประเทศ

ว่าเป็นการเจรจาและตกลงกันแบบ “ปิดประตู” โดยมีกร “เชิญ” ให้ผู้สื่อข่าวที่เข้าไปรายงานข่าวในนั้นออกจากการประชุมด้วย³

2. กระบวนการประชาพิจารณ์

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขอ้างว่าได้จัดทำประชาพิจารณ์ร่างพ.ร.บ. นี้ขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2555 แต่ใช้การประชาพิจารณ์ผิดวัตถุประสงค์ โดยอาศัยเป็นโอกาสในการรณรงค์ใช้ยาสูบ ผู้ป่วย พระภิกษุ เพื่อกดดันผู้ที่ต้องการแสดงความเห็นต่าง เบื้องบประมาณที่เป็นเงินภาษีจากประชาชนซึ่งควรจะไปใช้จัดตั้งเวทีหารือในด้านเนื้อหาอย่างจริงจัง
- หลังจากการทำประชาพิจารณ์แล้ว ฝ่ายรณรงค์อ้างว่าได้นำความเห็นไปปรับแก้ร่างใหม่เพื่อเตรียมนำเสนอ โดยร่างได้ใช้ชื่อใหม่ว่า “ร่างพ.ร.บ. ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ซึ่งกรมควบคุมโรคไม่ได้มีการนำร่างแก้ไขดังกล่าวมาเวียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบหรือได้ให้เวลาเพียงพอในการศึกษาและทำความเข้าใจแต่เพียงเผยแพร่ร่างหลังจากที่นำเสนอให้ครม. และถูกรื้อเรียนจากกลุ่มภาคี

3. ความพยายามอย่างเป็นระบบในการทำให้ธุรกิจยาสูบเป็น “ธุรกิจที่น่าสงสัยและผิดปกติ” และป้ายสีผู้เกี่ยวข้องอย่างไม่เป็นธรรม

- ฝ่ายรณรงค์ใช้สื่อที่มีอยู่ในมือ พร้อมทุ่มงบประมาณมหาศาลที่ได้จากภาษีสรรพสามิตยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการผูกขาดพื้นที่สื่อเพื่อนำเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว โดยมีกรกล่าวหาผู้ที่มีความเห็นโต้แย้งและแม้แต่องค์กรนานาชาติที่แสดงความกังวลต่อประเด็นข้อกฎหมายในร่างฯ ว่าเป็น “ขบวนการล้มกฎหมาย” โดยไม่ได้พิจารณาข้อเท็จจริงของคุณประโยชน์ในการเปิดเวทีถกร่างพ.ร.บ. เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อกฎหมายที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ฝ่ายรณรงค์มีความพยายาม “โจมตีตัวบุคคล” มากกว่าจะเปิดพื้นที่เสรีให้มีการพูดคุยในเนื้อหาของร่าง

---

³ Johnson, Drew. "The WHO's Secret Tobacco Tax." *The Washington Times* 14 Oct 2014 *The Washington Times* Web. 29 Jan 2015

คำร้องขอจากภาคีอาสา

1. ถอนร่างพ.ร.บ.ฯออกจากกระบวนการเสนอคณะรัฐมนตรี
2. เปิดโอกาสให้ผู้ได้รับผลกระทบที่แท้จริงได้มีส่วนร่วมในการปรับแก้ร่างที่สสุดโต่งนี้ เพื่อกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและสามารถบังคับใช้ได้จริง

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อ ตัวแทนภาคีอาสา

สมาคมการค้ายาสูบไทย โทร. 02-516-3958

เฟซบุ๊กภาคีอาสา “เราคัดค้านร่างพ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ” <https://www.facebook.com/NOTCCA>